

Taşra Şehirlerindeki Sanatsal Etkinliklerin Yerel Basına Yansımaları: Samsun Çaltı Gazetesi Örneği (1963-1966)

Reflections of Artistic Activities in Provincial
Cities on the Local Press: The Case of Samsun
Caltı Newspaper (1963-1966)

Ayhan AK¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, Samsun
· ayhanaa.ak@gmail.com · ORCID > 0009-0000-9751-5278

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 25 Mart/March 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 27 Haziran/June 2024

Yıl/Year: 2024 | **Cilt - Volume:** 5 | **Sayı - Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 23-38

Atrf/Cite as: Ak, A. "Taşra Şehirlerindeki Sanatsal Etkinliklerin Yerel Basına Yansımaları: Çaltı Gazetesi ve Samsun Örneği (1963-1966)" Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan Bilimleri Dergisi, 5(1), Haziran 2024: 23-38.

TAŞRA ŞEHİRLERİNDEKİ SANATSAL ETKİNLİKLERİN YEREL BASINA YANSIMALARI: SAMSUN ÇALTI GAZETESİ ÖRNEĞİ (1963-1966)

ÖZ

1961 Anayasası ile basın üzerindeki sansürün kalkması sonucu Türkiye’de birçok yeni gazete yayın hayatına başlamıştır. Yayımlanan bu gazetelerden bazıları sayılarında sanatsal faaliyetlere de yer vermiştir. Bu bağlamda sol görüşlü Çaltı Gazetesi de 1963 yılında Samsun’da yayın hayatına katılmıştır. Kendisini siyasi toplum gazetesi olarak tanımlayan Çaltı Gazetesi, sayılarında siyaset ve toplumsal konularının yanında sanat hayatına da yer vermiştir. 1963-1966 yılları arasında Samsun’daki sanatsal hadiseleri sık sık sayfalarına taşımıştır. Gazetede yapılan inceleme sonucunda gazetenin dönemin Samsun’unda gerçekleşen tiyatro gösterileri, sinema gösterimi, kukla gösterisi, güzellik yarışması ve sanatsal sergiyi okurlarına ne şekilde duyurduğu görülmüştür. Bu çalışmada yerel basının Samsun’daki serüveninden bahsedilerek Çaltı Gazetesi’nden elde ettiğimiz bilgiler ışığında sol görüşlü bir gazetenin bu ideolojinin etkisiyle sanatsal faaliyetlere nasıl baktığı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Basın, Yerel Basın, Samsun, Gazete, Çaltı, Sanat.

REFLECTIONS OF ARTISTIC ACTIVITIES IN PROVINCIAL CITIES ON THE LOCAL PRESS: THE CASE OF SAMSUN CALTI NEWSPAPER (1963-1966)

ABSTRACT

As a result of the abolition of censorship on the press with the 1961 Constitution, many new newspapers started publishing in Turkey. Some of these published newspapers also included artistic activities in their issues. In this context, the left-wing Çaltı Newspaper joined the publishing life in Samsun in 1963. Çaltı Newspaper, which defines itself as a political society newspaper, included art life as well as politics and social issues in its issues. Between 1963 and 1966, he frequently covered artistic events in Samsun on his pages. As a result of the analysis made in the newspaper, it was seen how the newspaper announced to its readers the theater performances, cinema screenings, puppet shows, beauty contests and artistic exhi-

bitions that took place in Samsun of the period. In this study, the adventure of the local press in Samsun is mentioned and in the light of the information we obtained from Çaltı Newspaper, how a left-wing newspaper looks at artistic activities under the influence of this ideology is examined.

Keywords: Press, Local Press, Samsun, Newspaper, Çaltı, Art.

GİRİŞ

İnsanoğlunun yazıyla tanışmasından sonra hayatımızın vazgeçilmezlerinden biri olan yazı ile iletişim çağına bir sıçrama gerçekleşmiştir. Medeniyetin kuruluşunun temelini oluşturan yazı, bilgi vermek ve bilgileri gelecek nesillere aktarmak için her zaman kullanılmıştır. Sümer ile başlayan yazı serüveni, Mezopotamya'dan başlayıp bütün dünyaya yayılmıştır. Yazının icadı ile iletişimin boyutları da değişmiş ve zamanla basılı yayın organları çeşitlenmiştir. Bunların başında çeşitli nesnelere yazılan kitaplar gelmektedir. İnsanoğlu söz uçar yazı kalır misali bulduğu her nesneye (ipek liflere, tabletlere, hayvan derilerine vb.) yazılar yazmıştır. Zamanla bir şeyleri bir yerlere kaydetme olayı değişerek bir şeyleri duyurma işine dönmüş ve böylelikle basın ortaya çıkmıştır. Basın araçlarında sadece siyasi hadiseler değil zamanla sosyal, kültürel ve sanatsal hadiseler de yer almıştır. Geniş anlamıyla basın, belirli zamanlarda basılıp her çeşit haberi ve fikri topluma ulaştıran tüm yayın ürünleridir. Genellikle günlük basın ürünlerine gazete; haftalık, on beş günlük ve aylık basın ürünlerine de dergi denilmektedir.^[1] Gazete ise TDK'nin ifadesi ile politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu ve yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın organıdır.^[2]

Ulusal çapta çıkan gazeteler zamanla taşra şehirlerine de yayılmıştır. Yerel gazeteciliğin Samsun'da başlaması ise elbette Samsun'da matbaacılığın başlaması ile eşzamanlı olmuştur. Samsun'a matbaanın geliş tarihi 1887'dir. Samsun Hükümet Konağının altındaki bir dairenin içinde Hüseyin Avni Bey tarafından kurulmuştur.^[3] Bu matbaa Hacı Hüseyin Efendi matbaası olarak bilinmektedir. 1908 yılında hükümet karşısında bir dükkâna, daha sonra Maliye Tahsil Şubesinin olduğu yere, buradan Aslıoğlu Han'ın birkaç odasına ve son olarak da Saathane Meydanı'nda Çarşı Karakolunun olduğu yere taşınmıştır. Kendi binası yapılıncaya oraya geçmiştir.

Samsun'un gazete ile tanışması 1870 yılında olmuştur. Ancak bu gazete Samsun'da değil Trabzon'da basılan "Euksinos" (Karadeniz) adlı gazetedir. Rumca ya-

[1] M. Nuri İnuşur, *Basın ve Yayın Tarihi*, Der Yayınları, İstanbul 2002, s. 19.

[2] Türk Dil Kurumu Sözlükleri, "Gazete", <https://sozluk.gov.tr/>, erişim tarihi: 11.01.2024.

[3] Önder Duman, "Samsun Basın Tarihinden Bir Kesit. "Haber Gazetesi", *Geçmişten Geleceğe Samsun*, Cevdet Yılmaz (ed.), Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Eğitim Hizmetleri Daire Başkanlığı, Samsun 2006, s.368.

yımlanan bu gazetede etnografik nitelik taşıyan tarihi bilgiler, zaman zaman da şiirler ve küçük hikâyeler yayımlanmıştır. Tirajı 500 olan ve Samsun'da satılan bu gazete 1881 yılında kapatılmıştır.^[4]

Türklerin Samsun'da çıkardığı yerel gazetelere baktığımızda elbette ki bu süreç de II. Meşrutiyet ile başlamıştır. II. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte "İstibdat Dönemi" olarak adlandırılan dönem sona ermiş, özgürlüklerin arttığı bir dönem başlamıştır. Basın üzerindeki sansür de kalkmıştır. Avnizade Cemil Aks-ı Sada Matbaası sahiplerinden Dr. Sıtkı Avni, 15 Ağustos 1908 Cumartesi günü Samsun'un yerel anlamdaki ilk gazetesi olan "Aks-ı Sada"yı çıkarmaya başlamıştır. Devlet politikalarını konu edinen ancak yeri geldiğinde eleştiri de yapan gazete dönemin önemli siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel konularına da yazılarında yer vermiştir.^[5]

Meşrutiyetin ilanından sonra Samsun'da azınlıklar da gazeteler çıkartmışlardır. Rumca gazetelerden bazıları Ağkira (1909), Pantos (1909), Ortodoksia (1909), Eko Tu Pontos (1909), Anchor (Çapa, 1909-1912), Light (Işık, 1909), İnde Pandan (1910, Fransızca ve Rumca yayımlanmıştır), Amisos (1910, Rumca harfli, Türkçe metinli yayımlanmıştır), Perikles (1910), Ankira (Angkyra, 1910), Aniksartitos (1911), Dıngines (1918), Diogenis (Diyojen, 1918)'dir.^[6] Bu dönemde Samsun'da çıkan Ermenice gazetelerden bazıları ise Tbrots (1911), Inkısartiyus (1911, Rumca ve Ermenice yayınlanmıştır), Ezadamard (1912)'dir.^[7]

Bu süreci çeşitli gazete ve dergiler Samsun'da devam ettirmişlerdir. Bunlardan bazıları şunlardır: Ahali, Işık (1918), Siham, Ticaret-i Umumiye Mecmuası, Piyaşa (1919), Samsun'da Hilal (1920, Servet-i İslam Mecmuası (1921), Ahali Edebiyat Mecmuası, Mektepli (1922), Çocuk Postası, Genç Eczacı, Eczacılar Mecmuası (1923), Nur (1924), Türkiye Pul Ve Kartpostal Mübadele Mecmuası, Biber (1925), Gençlik, Samsun Ticaret Odası Gazetesi (1926), Samsun Ticaret Gazetesi (1927), Çağlayan (1928), Duygu Ve Dilek (1929), Yürüyüş (1930), Engin (1931), Lise Mecmuası (1933), Zaman (1934), 19 Mayıs Samsun Halkevi Dergisi, İktisat (1935), Karadeniz (1939), Toprak (1940), Kopuz (1943), Gençlik, Karadeniz (1944), Güven (1946), İz, Ali Baba (1948), Yeni (1949), Halkçı, Gençlik Sesi, Yeni Karadeniz, Canik (1950), Büyük Cihad,, Samsun Spor Mecmuası (1951), Demokrasinin Müdafii, Samsun Demokrat, Yeni Ses, Demokrat Canik, Ocak (1952), Yeni Selamet (1953), Samsun Ekspres, Demokrat Sesi (1954), 19 Mayıs Lisesi (1956), Filiz, Anadolu, Haber, Samsun Haber (1957), Samsun Maarif Postası, Lokman Hekim (1958), De-

[4] Baki Sarısakal, *Samsun Basın Tarihi*, Barış Gazetesi Yayınları, Samsun 2003, s. 17.

[5] Bahar Bilici, *II. Meşrutiyet Dönemi Anadolu'da Bir Taşra Gazetesi "Aks-ı Sada (Anadolu Sesleri)"*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2019, ss. 10-11.

[6] Sarısakal, *Samsun Basın Tarihi*, ss. 34-52.

[7] Sarısakal, *Samsun Basın Tarihi*, ss. 43-45.

mokrat Vatan Cephesi (1959), Demokrat Güzel Samsun (1960), Karadeniz (1961), Eğitim, Işık (1962) adlı gazete ve dergiler Samsun il merkezinde çıkmıştır.^[8]

Türkiye’de sanata ilgi ve desteğin azaldığı bir dönemde gerçekleşen 27 Mayıs Darbesi, sanat ortamında da olumlu yansıma uyandırmıştır. Bu dönemde Milli Eğitim Bakanlığında ayrı bir Kültür Bakanlığı kurulmasına dair öneri ve beklentiler dile getirilmiştir. Bu dönem Türkiye’sinde yayımlanan birçok gazete ve sanat dergisinde sanatçıların devlet tarafından korunması, desteklenmesi ve telif haklarının güvence altına alınması konusunda yazılar yazılmıştır.^[9] 1961 Anayasası’nın getirdiği özgürlük ortamı ülke içindeki basın faaliyetlerine de yansımıştır. Nitekim 1961 Anayasası’nın 22. Maddesinde “Basın hürdür, sansür edilemez.”^[10] denilerek basın önündeki sansür kaldırılmıştır. Böylelikle siyasi arenada boy göstermeye başlayan sol hareket, basın faaliyetlerinde de kendini göstermiştir. Böyle bir ortamda 20 Aralık 1961 tarihinde “Yön Dergisi” kurulmuştur. Bu dergi ile Yön-Devrim Hareketi olarak adlandırılan dönem başlamıştır. Yön Dergisi 1967 yılı ortalarına kadar sol düşünceye sahip aydınlar için bir düşünce kuruluşu hareketi görevini görmüştür.^[11] Yön Dergisi’nin ardından yerel sol basında Samsun’da güçlü şekilde kendine yer bulmuş ve Çaltı Gazetesi böyle bir ortamda yayım hayatına başlamıştır.

Çaltı Gazetesi, aynı zamanda sahibi ve sorumlu yönetmeni de olan Oğuz Koyutürk tarafından 8 Nisan 1963 Pazartesi günü Samsun’da yayım hayatına başlamıştır.^[12] Gazete ilk yazısında “Gücümüzü 27 Mayıs ruhundan, devrimlerden ve Atatürk ilkelerinden aldık” diyerek kendisini gazete ismi başlığında da belirttiği gibi siyasi ve toplum gazetesi olarak konumlandırmıştır.^[13] Devrimden güç alarak kurulan bu gazete; siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel, sanatsal ve edebi konularda Samsun yerelinde yazılar yazarak kendisinden söz ettirmiştir.^[14]

Gazetenin ismi, Atatürk’ün Samsun’a ineceği zaman onu karşılayan deniz burnundan gelmektedir. Bunu gazetenin ilk sayısında “Çıkarken” adlı yazıdan anlayabiliyoruz. Bu burun Çaltı Burnu’dur. Çaltı Burnu Türk kurtuluş hareketine ışık tutmuş ve bu ışık ile devrimler yapılmış, Batı’ya yönelinmiştir.^[15] Gazetenin kuru-

[8] Baki Sarısakal, *Samsun Basın Tarihi Kronolojisi*, <http://bakisarissakal.com/samsunbasintarihikronolojisi.pdf>, erişim tarihi, 22.11.2023.

[9] Bora Gürdaş, “Altmışlı Yıllarda Sanat Ortamı” *Türkiye’nin 1960’lı Yılları*, Mete Kaan Kaynar (haz.), İletişim Yayınları, İstanbul 2017, ss. 1057-1058.

[10] Onur Öymen, *Bir Propaganda Silahı Olarak Basın, Dünyada ve Türkiye’de Sansür*, Baskı ve Yönlendirme, Remzi Kitabevi, İstanbul 2014, s. 310.

[11] Savaş Açikkaya, *Türkiye’de Sol Akımların Türk Devrimi Algılamaları 27 Mayıs 1960 – 12 Mart 1971*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul 2009 s. 38.

[12] Bkz, *Çaltı*, 8 Nisan 1963, ss. 1-4.

[13] *Çaltı*, “İlk Söyleşi”, 8 Nisan 1963, s. 1.

[14] Sarısakal, *Samsun Basın Tarihi*, s. 87.

[15] *Çaltı*, “Çıkarken”, 8 Nisan 1963, s. 3.

cuları da bu isimden ilham alarak gazeteyi “Çaltı” ismi ile kurmuşlardır. Böylelikle gazetenin ismini Atatürk devrimleri ile özdeşleştirmek istemişlerdir.

Çaltı Gazetesi, Samsun yerindeki sanatsal faaliyetlere sayılarında sıklıkla yer vererek Samsun’un kültür ve sanat dünyasını ve eksikliklerini yazılarına yansıtmıştır.

Bu çalışmada incelenen gazete nüshaları ışığında, daha önce akademik değerlendirmeye konu edilmemiş olan Çaltı Gazetesi’nin Samsun’da gerçekleşen bazı sanatsal faaliyetleri sayfalarına ne şekilde taşıdığı incelenmiştir. Çalışmanın amacı bir sol yayım organı olan Çaltı Gazetesi’nin 1963-1966 yılları arasında Samsun’da gerçekleşen bazı sanatsal faaliyetleri kendi ideolojik bakışı ile yazılarına nasıl yansıttığını görmektir.

Çaltı Gazetesi’nin tüm nüshaları incelenmiş ve sanat hayatına dair haberler tespit edilmiş olmakla birlikte 1963 senesindeki sanatsal faaliyetler Çaltı Gazetesi’nde kendisine daha çok yer bulmuştur. Bu çalışmaya aktarılan haberlerde ağırlıklı olarak 1963 senesine ait sanat faaliyetleri yer almıştır. 1961-1965 yılları arasında Türkiye’de yaşanan siyasi istikrarsızlık nedeniyle ve geniş tabanlı koalisyonlardan dolayı Çaltı Gazetesi ilk dönemlerinde sanatsal faaliyetlere daha fazla yer vermiştir. 1965 yılından itibaren ise merkez sağın yükselişiyle Adalet Partisinin iktidara gelmesinden dolayı sol görüşlü olan Çaltı Gazetesi, bu partiye muhalefetini artırmış ve sanatsal haberlerden ziyade siyasi haberlere daha fazla ağırlık vermiştir.

1. SAMSUN'DAKİ SANATSAL FAALİYETLERİN ÇALTI GAZETESİNE YANSIMALARI

1.1. Tiyatro

Tanzimat ve II. Meşrutiyetin ilanı ile temelleri atılan tiyatro, Cumhuriyet Dönemi’nde atılım gerçekleştirmiştir. Özellikle Atatürk döneminde toplumu yansıtan, modernleşmeyle beraber toplumdaki değer değişimi ve sorunları işleyen ve Osmanlı Dönemi’ni eleştiren tiyatro eserleri yazılmıştır. Bu dönemde yazılan oyunların amacı, yeni bir ulus inşa etmeye yönelik oyunlar olmuştur. Oynanan oyunlar Halkevleri çatısı altında oynanmıştır.^[16]

Osmanlı toplumunda ve Cumhuriyet Türkiye’sinde kendine yer bulan tiyatro zamanla şehirlerde de kendine yer bulmuş, yerel halkın beğenisine sunulmuş ve Samsun şehri de bunlardan biri olmuştur. Ülke içinde açılan Halkevleri’nden bir tanesi de 19 Şubat 1932 Cuma günü Samsun’da açılmıştır. Açılan Halkevi Samsun’da tiyatro açısından önemli bir dönüm noktası olmuştur. Samsun Gençler Mahfeli 23 Nisan 1932’de Samsun Halkevi’ne katılmıştır. Halkevi bünyesinde oluş-

[16] Tamer Temel, “Türk Modernleşmesinin Taşıyıcı Gücü: Tiyatro”, *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, C. 5, S. 26 (2016), s. 1772.

turulan temsil kurulu ile Samsun Kazım Paşa Sineması'nda 9 Şubat 1933 Perşembe akşamı "Bir Facia", Babür Şahın Seccadesi" adlı oyun oynanarak Halkevi'nin ilk temsili sergilenmiştir.^[17]

Oyunun sergilendiği Kazım Paşa Sineması Samsun'daki ilk yazlık sinemadır ve günümüzde Samsun 23 Nisan İlköğretim Okulu'nun olduğu yerde bulunan kışlık Kazım Paşa Sineması'nın bahçesindeki büyük ağaçlar kesilerek oluşturulmuştur.^[18] (Günümüzde bu okul 23 Nisan Ortaokulu olarak geçmektedir ve İlkadım ilçesi sınırları içerisinde.)

Çaltı Gazetesi, yazılarında tiyatro haberlerine sıklıkla yer vermiştir. Özellikle tiyatro sanatı hakkındaki görüşlerini sayılarında sıklıkla dile getirerek, Samsun'daki tiyatro oyunlarına dair yapılanları sayılarına yansıtarak hem bilgiler vermiş hem de yer yer eleştirilerde bulunmuştur.

Gazete tiyatro sanatına önem verdiğini ilk sayısında göstermiştir. Samsun'da kalıcı bir tiyatronun eksikliğinden bahsederek, Samsun'un yakında kalıcı bir tiyatroya kavuşacağını köşesinde okurlarına duyurmuştur. Haberde Samsun'da bir süre önce kurulan amatör tiyatro kulübü oyuncularını ile Halk Eğitimi Merkezi oyun kolu iş birliğine vararak, kalıcı bir tiyatronun kurulmasına karar verildiği belirtilmiştir. Ayrıca haberde Halk Eğitimi Merkezi sahnesi ve salonundan yararlanılacağı ve ilk oyunun da Erdoğan Yeşilyurt'un sahneye koyduğu ünlü Alman tiyatro yazarı Bertolt Brecht'in oyunu olan Kuralla Kural Dışı ve Sean O'casey'in "Sağlık Yurdu" adlı eseri olduğundan bahsedilmiştir.^[19] Ayrıca gazetenin bir sonraki sayısında sergilecek olan bu oyunun provalarına başlandığı belirtilmiştir.^[20]

Tiyatro haberlerine yazılarında yer veren gazete 6 Mayıs 1963 tarihli haberrinde Oraloğlu Tiyatrosunun Samsun'a geleceğinden bahsetmiştir. İlgili haberde Lale Oraloğlu'nun içinde bulunduğu tiyatronun Samsun'da üç temsil vereceğinden bahsedilerek, tiyatroya susamış olan Samsun şehrinden oyunun yankısı uzun süre gitmeyecek, diye de eklemiştir.^[21]

Dormen Tiyatrosunun çıktığı turne kapsamında Samsun'a da uğrayarak Samsun Emek Sineması'nda üç temsil vereceği 20 Mayıs 1963 tarihli haberde belirtilmiştir. Haberde ayrıca temsillerin isimlerine yer verilmiş ve sırasıyla "Aynı Masal, Sevgilime Göz Kulak Ol ve Borusunu Öttüren" olduğu belirtilmiştir. Ayrıca temsillerin ilgiyle izleneceğine dair temennide de bulunulmuştur.^[22]

[17] Baki Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul 2007, s. 161.

[18] Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, s. 236.

[19] Çaltı, "Samsun Sürekli Bir Tiyatroya Kavuşuyor", 8 Nisan 1963, s. 3.

[20] Çaltı, "Görünüm", 15 Nisan 1963, s. 1.

[21] Çaltı, "Görünüm" 6 Mayıs 1963, s. 1.

[22] Çaltı, "Görünüm", 20 Mayıs 1963, s. 4.

Gazete 12. sayısında ilk sayısında belirttiği Samsun'da kurulacak bir kalıcı tiyatronun hala kurulamamasından şikayetçi olarak Samsun'da tiyatronun eksikliğini tekrar vurgulamıştır. Haberde ayrıca kalıcı tiyatroyu kuracak iki ekibin de dağıldığına yer vermiştir.^[23]

13. sayıda Samsun'da sahneye çıkan ve uluslararası bir üne sahip olan "Arena Tiyatrosu"ndan bahsedilerek, yazının dizgiye verildiği sırada oynayacakları iki oyundan ilki olan Asker Şvayk'ı oynamaya hazırlandıklarından bahsedilmiştir. Ayrıca aynı haberde Devlet Tiyatrosunun Samsun'a gelerek Cevat Fehmi Başkut'un "Göç" adlı oyunu oynayacağından bahsedilerek oyunu Salih Canar'ın sahneye koyacağı, dekor ve kostümleri Hüseyin Mumcu'nun hazırladığı oyunun Emek Sinemasında 11 ve 12 Temmuz'da (1963) oynanacağı belirtilmiştir.^[24] Devlet Tiyatrosunun oyununu sahnelediği Emek Sineması 1962 yılında Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından yaptırılmıştır. Sekiz yüz kişilik seyirci kapasitesine sahip olan sinema, Yalçın Başaran tarafından işletmeye açılmıştır.^[25]

Gazetenin 15 Temmuz 1963 tarihli haberinde, Samsun'da sahneye çıkan Arena Tiyatrosundan bahsedilmiştir. Tiyatro oyuncularına ve tiyatro topluluğunun sergilediği "ÜBÜ" adlı politik oyuna övgüler yağdırılarak, oyunu izleyenlerden bazılarının kızdığından, bazılarının ise kızmadıklarından bahsedilmiştir. Ayrıca ilgili haberde seyirci ile oyuncu arasındaki ilişkinin kurulamaması eleştirilerek, suçlunun oyuncu değil seyirci olduğu belirtilmiştir.^[26]

1963 yılının Ağustos ayında Samsun Saray Sinemasında sahneye çıkan Cahitler Topluluğunun oyununu izlemeye gelen içkili bir köylü vatandaşın oyun sırasında "Kızlar ne zaman çıkacak?" diyerek "Tiyatro'da illaki kadın olur." düşüncesi ile sitemde bulunması gazetenin 20. sayısında^[27] haber olmuş ve Samsun özelinde toplumun bir kesiminin tiyatroya karşı bakış açısı okuyuculara aktarılmıştır.

Gazete 24. sayısında Samsun'daki kalıcı tiyatronun eksikliğini Bölge Tiyatroları özelinde haber yaparak, ülkede kurulacak olan Bölge Tiyatrolarından Samsun'a da kurulabileceğinden bahsetmiştir. Kanun Tasarısı'na yer verilerek tasarının Meclis gündeminde olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca haberde 1963 yazında Samsun'da sahneye çıkan Dormen Tiyatrosu, Meydan Sahnesi, Arena Tiyatrosu, Oraloğlu Tiyatrosu gibi toplulukların isimlerine yer verilerek hiçbir güçlüklerle karşılaşmadan oyunlarını sergilediklerinden bahsedilmiştir.^[28]

[23] Ali Nebat, "O Okul ve Kentimiz", *Çaltı*, 24 Haziran 1963, s. 2.

[24] *Çaltı*, "Çaltı'dan", 1 Temmuz 1963, ss. 1-4.

[25] Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, s. 234.

[26] Erdoğan Yeşilyurt, "Arena Tiyatrosuna Selam", *Çaltı*, 15 Temmuz 1963, s. 2.

[27] Yılmaz Şengenc, "Kızlar Ne Zaman Çıkacak?", *Çaltı*, 19 Ağustos 1963, s. 2.

[28] Yılmaz Elmas, "Bölge Tiyatroları ve Samsun", *Çaltı*, 16 Eylül 1963, s. 2.

Yedinci Bölge Tiyatrosu 1964 yılında Cemalettin Etili kavaklıgil tarafından Samsun'da kurulmuştur. Sahnelenen ilk oyun "Vatandaş Oyunu" olmuştur. Aynı ekip 1965 yılında "Samsun Tiyatrosunu kurmuş ve "Vatandaş Oyunu" adlı oyunu tekrar sahnelemiştir.^[29]

Ankara Sanat Topluğunun 3 Mart 1964 Salı akşamı Samsun Emek Sinemasında sahneye çıkarak sergilediği "Gizli Ordu" adlı oyundan 10 Mart 1964 tarihli haberde bahsedilerek oyunculara övgüler yağdırılmış ve çok renkli bir gece geçirildiği ilgili haber sayesinde okurlara aktarılmıştır.^[30]

Yüksek İslam Enstitüsü tarafından Samsun Halk Eğitim Merkezinde "Hazreti Ömer" adlı oyun gösterilmiştir. Gazetenin 147. sayısından öğrendiğimiz haberde ayrıca oyuna dair eleştiride bulunularak, oyunu düzenleyenleri çıkarları için her şeyi yapmaktan geri durmamakla suçlamıştır.^[31]

Samsun Tiyatrosu, 1965 yılında adını Samsun Oda Tiyatrosu olarak değiştirmiş ve sahneye koydukları ilk oyun da "Pusuda" isimli oyun olmuştur.^[32] 150. sayıda Samsun'daki gençlerin bir araya gelerek kurdukları ve sabit bir tiyatro olan Oda Tiyatrosundan bahsedilmiştir. Kurulan tiyatronun ilk oyunu "Buzullar Çözülmeden" adlı oyundur. Biletleri 5 lira olan tiyatroya gazetenin ilgili haberinde güzel dileklerde bulunulmuştur.^[33]

7 Kasım 1966 tarihli haberde, Tüm Öğretmenler Sendikasının (TÖS) kurduğu gezici tiyatroya yer verilmiştir. Turneye çıkan tiyatro topluluğunun Samsun ve Bafra'da salon bulamadığından, Çarşamba'da salon bulduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca sendikanın kurduğu tiyatro topluluğunun 7,5 lira olan bilet fiyatlarının yüksek olmasından dolayı eleştiride bulunulmuştur.^[34] Bu haber de Çaltı'nın Samsun'daki tiyatro faaliyetlerine dair yaptığı son haber olmuştur.

[29] Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, ss. 190.

[30] Oğuz Koyutürk, "Ankara Sanat Topluğuna", *Çaltı*, 10 Mart 1964, s. 3.

[31] Oğuz Koyutürk, "Gidiş Nereye Türkiyem?", *Çaltı*, 7 Şubat 1966, s. 7.

[32] Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, s. 191.

[33] Erdoğan Yeşilyurt, "Tiyatro", *Çaltı*, 28 Şubat 1966, s. 7. Baki Sarısakal'ın eserinde bu bilgi farklılık gösterir. Sarısakal bu oyunun Samsun Halk Eğitim Merkezinde açılan yüz kişilik salonda oynanan ilk oyun olduğunu ifade eder. Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, ss. 192-193.

[34] Ahmet Nuri Macit, "Sendikamızın Tiyatrosu", *Çaltı*, 7 Kasım 1966, ss. 4-5.

1.2. Kukla Oyunu

Kukla; isim olarak belirli bir mekanizmaya sahip, bir ya da birden çok kişi tarafından yönetilen figürlere verilen isimdir. Kuklalar, bütün kültürlerde geçmişten günümüze kadar yer almıştır.^[35]

Kukla oyunu 1960'ların Samsun'unda da kendisine yer bularak sahnelenmiştir. 16 Nisan 1963 Salı akşamı Samsun'da Türk Alman Dostluk Derneği Samsun Şubesi tarafından bir kukla gösterisi düzenlendiği 29 Nisan 1963 tarihli haberdan görülmektedir. Uluslararası üne sahip olan Alman Albrecht Roser ve İna Von Vacano bu gösteriyi gerçekleştirmiştir. Oyun Samsun Halk Eğitimi salonunda sahnelenmiştir. İlgili haberde ayrıca Samsun'da gerçekleşen kukla gösterisi ile geleneksel Hacivat-Karagöz oyununu karşılaştırılarak sergilenen kukla oyununun tamamen sahnede oynandığını, Hacivat-Karagöz oyununun ise perde ile yansıtılarak oynatıldığı, belirtilerek farklılıklarına değinilmiştir. Ayrıca oyunun on iki ayrı konuda on iki ayrı sahnede gerçekleştiğine yer verilerek sırasıyla oyunların isimlerinden bahsedilmiştir. Bunlar: Kurbağaların Konseri, Leyleğin Sabah Gezintisi, Bay Profesör Derste, Modern Aşık İstanbul'da, Spor ya da Altın Madalya, Yaşlı Sakat, Palyaçonun Şarkısı, Palyaço-Noktacık ve Mutluluğu, Palyaço ve Aşkı, Palyaço Gustav (Kuklaların en ünlüsü) ve Alman Nine adlı oyunlardır.^[36]

Gazete, yine aynı sayısındaki sanat köşesinde kukla sanatına dair ayrı bir başlık açarak kukla oyununun kökeni ve Osmanlı İmparatorluğu'ndaki serüveninden bahsetmiştir. Ayrıca ilgili köşe yazısında gösteriyi yapan oyunculara övgüler yağdırarak Albrecht Roser'in kuklaları sahnelenmeden önce heykeltıraş Fritz Herbert ile hazırladıklarından bahsedilmiştir.^[37] Burada anlaşılıyor ki Samsun'da gerçekleşen kukla oyunu gazete tarafından ilgi ile takip edilmiş, aynı sayıda iki farklı yazı altında detaylı şekilde okurlara aktarılmıştır.

1.3. Resimli ve Sesli Şiir Sergisi

4 Mayıs 1963 günü Samsun Gazi Osmanpaşa İlkokulu'nda bir sanatsal sergi açılmıştır. Bu sergi, resimli ve sesli bir şiir sergisidir. Perşembe Öğretmen Okulu öğretmenlerinden Fikri Cantürk tarafından açılan sergide resimler hangi şiirin yanındaysa o şiirin konusunu tamamlamaktadır. Gazetenin 6. sayısında yer bulan bu haberde ayrıca Fikri Cantürk'ün şiirlerini ses makinesi sayesinde Güven Kalafat'ın seslendirdiğini ve okuyucuların da sesli dinlediğinden bahsedilerek sergiyi açan Fikri Cantürk'e övgüler yağdırılmıştır.^[38]

[35] Ceren Aygüt, 20. Yı. *Sonrası Kukla Tiyatrosunda Yeni Tekniklerin Kullanımı, Mekana Özgü Tiyatro Bağlamında Bir Performans Gösterimi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Sanatta Yeterlilik Tezi, Kocaeli 2023, s. 3.

[36] Ali Nebat, "Sihirli Parmaklar", *Çaltı*, 29 Nisan 1963, s. 2.

[37] *Çaltı*, "Kukla", 29 Nisan 1963, ss. 3-4.

[38] Behzat Ay, "Resimli, Sesli Şiir Sergisi", *Çaltı*, 13 Mayıs 1963, ss. 1-4.

Gazetenin 27 Mayıs 1963 tarihli sayısında bu sergiye dair tekrar haber yapılmıştır. Serginin Samsun Milli Eğitim Müdürlüğü yapısı altında bir odada tekrar açıldığı Çaltı okurlarına tekrar duyurulmuştur. Ayrıca haberi yapan İsmet Kemal Karadayı sergiye Ali Nebat ve Kaymakam arkadaşı Saner Arman ile gittiğini yazısına not düşmüştür.^[39] Gazetenin bir okulda açılan sergiyi dahi köşesinde haber yapması, dönemindeki sanatsal faaliyetlere ne denli önem verdiğini göstermektedir.

1.4. Sinema

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde 1901 yılında Beyoğlu Concordia Tiyatrosunda başlayan ilk sessiz sinema gösterimi 1909 yılında elektrikli sinematograf makinesinin şehre getirilmesi ile Samsun da sinema ile tanışmıştır. Samsun'da gösterilen ilk filmler "Hareket Ordusu'nun Dersaadet'e (İstanbul'a) Girmesi" ve "Sultan Mehmet Han Hazretleri'nin Resmi Cülusu" olmuştur. Bu filmler bin kişilik olan Samsun Meşrutiyet Tiyatrosunda gösterilmiştir.^[40]

Çaltı Gazetesi de filmlerin sansürlendiği^[41] bir dönemde Samsun şehrinde önce sansürlenene daha sonra ise gösterime sokulan "Karanlıkta Uyananlar"^[42] filmi köşesine taşımıştır. Haberde şehrin ileri gelenlerinin filmleri yayınlamamaları ve basın çevrelerinin de tehdit havası oluşturmak sureti ile sinema sahiplerinin filmleri oynatmasını engellediğinden bahsedilmiştir. "Karanlıkta Uyananlar" filmi bir iki seans oynadıktan sonra İçişleri Bakanlığı tarafından yasaklanmıştır. Daha sonra bakanlık tarafından sansürden geçen film belirtilen tarihte emniyet tedbirleri kapsamında Samsun sinemalarında da gösterime girmiştir. İlgili haberde ayrıca filmi izleyen Samsun seyircisinin yabancı sermayeye direnen işçiyi sık sık alkışlamasından bahsetmiştir.^[43]

Gazetede bahsedilen filmde de anlaşıldığı üzere başlangıçta yasaklanan ve sansüre uğrayan film daha sonra tekrar gösterime girmiştir. Bu durum yukarıda

[39] İsmet Kemal Karadayı, "Samsun'da Sanat Olayları Düşünceler ve Bir Sergi", *Çaltı*, 27 Mayıs 1963, ss. 2-4.

[40] Sarısakal, *Samsun Eğlence Tarihi*, ss. 196-197.

[41] Sinema filmleri üzerinde uygulanan sansür, 1957 senesinde Demokrat Parti İktidarı Dönemi'nde ilgili kanunun üzerine eklemeler yapılarak daha farklı bir boyuta taşınmıştır. Her türlü filmin banyo yapılmak için yurt dışına gönderilmesi İçişleri Bakanlığının iznine bağlanmıştır. Yabancı memleketlerden getirilen filmlerin kontrolü ise gümrük kontrolünden önce yapılacak şartı getirilmiştir. Yalçın Lüleli, "Demokrat Parti Dönemi'nde (1950-1960) İktidar ve Sinema İlişkileri", *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E- Dergisi*, S. 14 (2020), ss. 35-36. 1961 Anayasasının yarattığı olumlu iklim sinema alanında da etkisini göstermiştir. Yeni Anayasa ile sanatçı ya da yapımcılara sansür konusunda Danıştaya başvurma hakkı tanınmıştır. 1960-1965 yılları arasında sansür yumuşatılarak devam ettirilmiştir. Ancak 1965 yılında Adalet Partisi'nin seçimleri kazanması ile sansür tekrar katılaşmıştır. Gürdaş, "Altmışlı Yıllarda Sanat Ortamı", ss. 1060-1061.

[42] 1964 yılında vizyona giren "Karanlıkta Uyananlar" filmi işçi konulu bir filmidir. Değindiği konu başlıklarından dolayı işçileri konu alan ilk film olarak gösterilmektedir. Filmin jenerik kısmında Türk-İş başta olmak üzere tüm işçi sendikalarına teşekkür edilmiştir. A. Deniz Morva Kaplamacı, "Bu Fabrika Bizim: Karanlıkta (N) Uyananlar Filminde İşçi Sınıfının Temsili", *Sinemasine: Sinema Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S. 2 (2019), ss. 61-62.

[43] *Çaltı*, "Ve Nakavt", 23 Ağustos 1965, s. 2.

da belirtildiği gibi sansürün yumuşatılmasından kaynaklanmaktadır. Buradan Çaltı Gazetesi'nin sinema sektörünün toplumun gerçeklerini savunan filmlere yer vermesi fikrine sahip çıktığını ve böyle toplumcu filmlerin oynanmasını desteklediğini anlamaktayız.

1.5. Güzellik Yarışması

Erken Cumhuriyet Dönemi'nde toplumsal hayata dâhil edilen uygulamalardan bir tanesi de güzellik yarışmaları olmuş ve Türkiye'de modernleşme hedeflerinde kadınların dış görünüşüne dair unsurlar önemli yer tutmuştur. Güzellik yarışmaları; kadın modernliğinin göstergesi olduğu düşünülen giyim, saç, makyaj gibi dış görünüşle ilgili özelliklerin sergilendiği etkinlikler haline gelmiştir.^[44]

Ülke içinde gerçekleşen güzellik yarışmalarından Samsun da nasibini almış 17, 18, 19 Mayıs 1963 tarihlerinde Samsun'da bir güzellik yarışması düzenlenmiş ve 1963 yılı Türkiye güzeli seçilmiştir. Organizasyona dair haberi organizasyon yapılmadan önce Çaltı Gazetesi'nin 6 Mayıs 1963 tarihli sayısından öğrenmekteyiz. Gazete yarışmayı okurlarına duyurmuş ve düzenlenecek organizasyona başarı dileğinde bulunmuştur.^[45]

17-19 Mayıs 1963 tarihleri arasında Samsun'da düzenlenen güzellik yarışmasına Samsun Yardımseverler Derneği önyak olmuş ve on iki genç kız yarışmaya katılmıştır. Yarışmanın sonunda 1962 Türkiye güzeli de organizasyona dâhil olmuştur. 27 Mayıs 1963 tarihli bu haberde gazete organizasyon ile ilgili bilgileri verdikten sonra, yarışmayla ilgili birçok eleştiride de bulunmuştur. Organizasyonu başlangıçta destekleyen gazetenin sadece üç sayı sonra yarışmayı beğenmediği için tutumunda değişiklik yapması oldukça ilginçtir. Gazeteye göre, İstanbul'da boy gösteren organizatörler yasalardaki boşluklardan yararlanarak Anadolu'ya göz dikmiş ve Samsun da bu durumdan nasibini almıştır. Çaltı, yarışmayı renkli sinemada komedi izlemeye benzetmiştir. Yine ilginç bir şekilde iyi niyetlerle hareket ederek yarışmaya önyak olan ve gazete temsilcilerini de jüriye almasından dolayı Yardımseverler Derneği'ne teşekkür ettikten sonra kötü bir yarışmaya önyak olmalarından dolayı geçmiş olsun dileklerinde de bulunmuştur. Ayrıca haberin sonunda Samsun halkının bir daha böyle bir oyunla karşılaşmaması için dua temennisinde bulunulmuştur.^[46]

[44] Filiz Yıldız, "Türkiye'de İlk Güzellik Yarışmaları ve Basının Öncü Rolü: Genç Cumhuriyetin Asri Güzelleri", *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, S. 4 (2019), ss. 72-74.

[45] Çaltı, "Görünüm", 6 Mayıs 1963, s. 1.

[46] Oğuz Koyutürk, "Komedi", Çaltı, 27 Mayıs 1963, s. 3.

SONUÇ

Bu makalede basının Samsun'daki serüveni incelenmiş ve Samsun'daki ilk matbaa ve gazeteler hakkında bilgi verilmiştir. Diğer yandan 1961 Anayasası'nın getirdiği özgürlük ortamında 1963-1966 yıllarında Samsun'da çıkarılan Çaltı Gazetesi'nin Samsun'da gerçekleşen tiyatro oyunları, sinema gösterimleri, kukla gösterisi, güzellik yarışması ve sanatsal sergiler ile ilgili haberleri incelenmiştir. Böylece gazetenin Samsun'da gerçekleşen sanatsal faaliyetlere yazılarında ne şekilde değindiği ve gazetenin sanata bakış açısı görülmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte Çaltı Gazetesi aracılığıyla 1960'ların Samsun'undaki sanatsal çalışmalar hakkında bilgi sahibi olunmuş ve sol düşünceye sahip olan gazetenin gözüyle de dönemin Samsun'una bu sanat etkinliklerinin kattıkları değerlendirilmiştir.

Çaltı; Samsun'da kalıcı bir tiyatro eksikliğini eleştirirken sergilenen tiyatro oyunlarından çoğunlukla övgü ile bahsetmiştir. Bazen de sergilenen bir oyunu eleştirmekten geri durmamıştır. Gazete kukla oyunundan övgüyle bahsetmiş ve geleneksel Hacivat-Karagöz oyunu ile olan farklılıklarına da değinmiştir. Samsun'da gösterime sokulmayan ve yurt çapında da sansüre uğrayan filmin mücadelesini sayfalarına taşımıştır. Diğer yandan Samsun'da gerçekleşen Türkiye güzellik yarışmasını başlangıçta sahiplenmiş, yarışma sonrasında ise sert bir dille eleştirmiştir. Böylece gazetenin hadiselerin sonucunda yanlış gördüğü şeyi eleştirmekten geri durmadığı görülmüştür. Ayrıca gazete, Samsun'da bir okul bünyesinde gerçekleşen sergiyi bile yazılarına taşıyarak sanata ve sanatçıya verdiği önemi göstererek yerel gazetecilik bağlamında farkını göstermeyi başarmıştır.

Çalışmamızın sonucunda sol görüşlü Çaltı Gazetesi'nin Samsun'daki sanatsal faaliyetlere olan yaklaşımının gazetenin ideolojik kimliğiyle uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Sanatsal faaliyetlere içtenlikle yer veren Çaltı Gazetesi'nin aynı zamanda kendi ideolojisi doğrultusundaki muhalif kimliği ile de uyumlu olacak şekilde bu sanatsal faaliyetlere eleştiriler getiren yazılar yazdığı da görülmüştür.

KAYNAKÇA

Gazeteler

Çaltı

Araştırma ve İnceleme Eserleri

- Açıkkaya, Savaş, *Türkiye'de Sol Akımların Türk Devrimi Algılamaları 27 Mayıs 1960 - 12 Mart 1971*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul 2009.
- Aygüt, Ceren, *20. Yy. Sonrası Kukla Tiyatrosunda Yeni Tekniklerin Kullanımı, Mekana Özgü Tiyatro Bağlamında Bir Performans Gösterimi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Sanatta Yeterlilik Tezi, Kocaeli 2023.
- Bilici, Bahar, *II. Meşrutiyet Dönemi Anadolu'da Bir Taşra Gazetesi "Aks-ı Sada (Anadolu Sesleri)"*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2019.

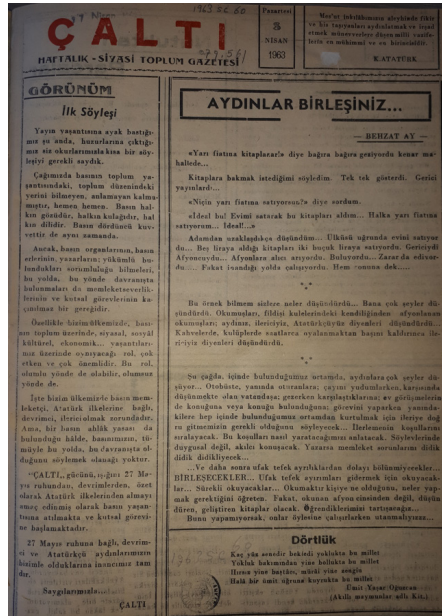
- Duman, Önder, "Samsun Basın Tarihinden Bir Kesit. "Haber Gazetesi", *Geçmişten Geleceğe Samsun*, Cevdet Yılmaz (ed.), Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Eğitim Hizmetleri Daire Başkanlığı, Samsun 2006, ss. 367-384.
- Gürdaş, Bora "Altmışlı Yıllarda Sanat Ortamı" *Türkiye'nin 1960'lı Yılları*, Mete Kaan Kaynar (haz.), İletişim Yayınları, İstanbul 2017, ss. 1055-1090.
- İnuğur, M. Nuri, *Basın ve Yayın Tarihi*, Der Yayınları, İstanbul 2002.
- Kaplamacı, A. Deniz Morva, "Bu Fabrika Bizim: Karanlıkta (N) Uyananlar Filmimde İşçi Sınıfının Temsili", *sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S. 2 (2019), ss. 57-80.
- Lüleli, Yalçın, "Demokrat Parti Döneminde (1950-1960) İktidar ve Sinema İlişkileri", *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E- Dergisi*, S. 14 (2020), ss. 28-46.
- Öymen Onur, *Bir Propaganda Silahı Olarak Basın, Dünyada ve Türkiye'de Sansür, Baskı ve Yönlendirme*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2014.
- Sarısakal, Baki, *Samsun Basın Tarihi*, Barış Gazetesi Yayınları, Samsun 2003.
- Sarısakal, Baki, *Samsun Eğlence Tarihi*, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul 2007.
- Temel, Tamer, "Türk Modernleşmesinin Taşıyıcı Gücü: Tiyatro", *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, C. 5, S. 26 (2016), ss. 1763-1776.
- Yıldız Filiz, "Türkiye'de İlk Güzellik Yarışmaları ve Basının Öncü Rolü: Genç Cumhuriyetin Asri Güzelleri", *Üsküdar Üniversitesi İletişim Akademik Dergisi*, S. 4 (2019), ss. 66-87.

İnternet Kaynakları

- Sarısakal, Baki, *Samsun Basın Tarihi Kronolojisi*, <http://bakisaridakal.com/samsunbasintarihikronolojisi.pdf>, erişim tarihi: 22.11.2023.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, "Gazete", <https://sozluk.gov.tr/>, erişim tarihi:07.01.2020

EKLER

1. EK*

Çaltı, 8 Nisan 1963, s. 1.

2. EK*

Sanat

Samsun Sürekli Bir Tiyatroya Kavuşuyor

Oğrendiğimize göre kentimizde bir süre önce kurulmuş bulunan "AMATÖR TİYATRO KULÜBÜ", oyuncularını ile "HALK EĞİTİMİ MERKEZİ OYUN KOLU", işbirliğine varmışlardır.

Bu suretle kentimizde, uzun yıllardır yokluğu ve boşluğu duyulan bir eğitim, kültür ve sanat yuvası olan sürekli bir tiyatroya temeli atılmış olmaktadır.

Halk Eğitimi Merkezi sahnesi ve salonundan yararlanacak olan topluluk, ilk olarak, Erdoğan YEŞİLYURT'un sahneye koyduğu, ünlü Alman Tiyatro Yazarı BERTOLT BRECHT'in oyunu "KURALLA KURAL DIŞI" ve SEAN O'CASEY'nin «SAGLIK YURDU», adlı eserlerini oynayacaktır. Provalara başlanmış olup, ilk temsil Mayıs başlarında verilecektir.

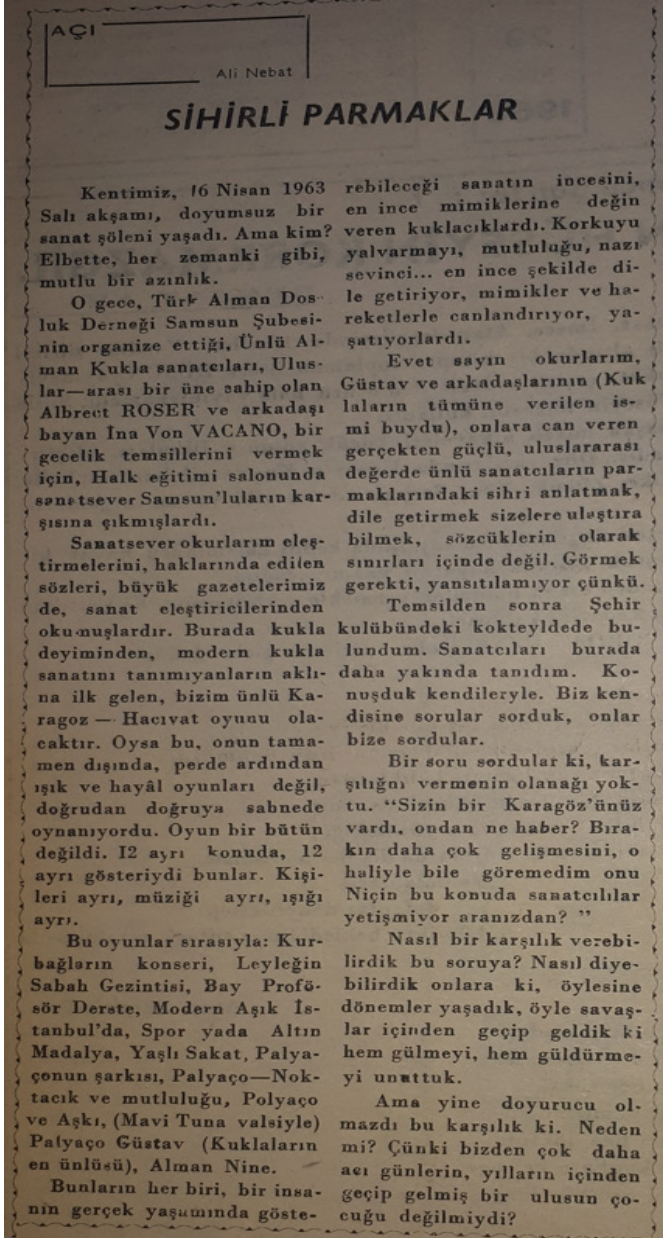
Oyunlarda : Yüksel ÖZALTAN, Adnan BAKKALCI, Nurten BAKKALCI, Işın DEMİRASLAN, Engin DEMİRASLAN, Celâl CANEROĞLU, Yunus AKSAN, Yalçın İMECE ve Cemalettin ETLİ oynayacaklardır.

İleride daha geniş bir oyuncu kadrosuna kavuşacağına ve ilgiyle karşılanacağına inanılan bu güzel kuruluş, daha şimdiden aydın ve tiyatrosever çevrelerde yankılar yapmıştır.

ÇALTI, kentimize böylesine mutlu bir yapıtı kazandıran bu güzel davranışı can ve gönülden alkışlar, başarılı olmalarını ve yapıtı uzun ömürlü olmasını sağlamalarını dilerken, bunun bir parçası da halkımızın ve aydınlarımızın ilgilerine bağlı olduğu gerçeği inancını belirtir.

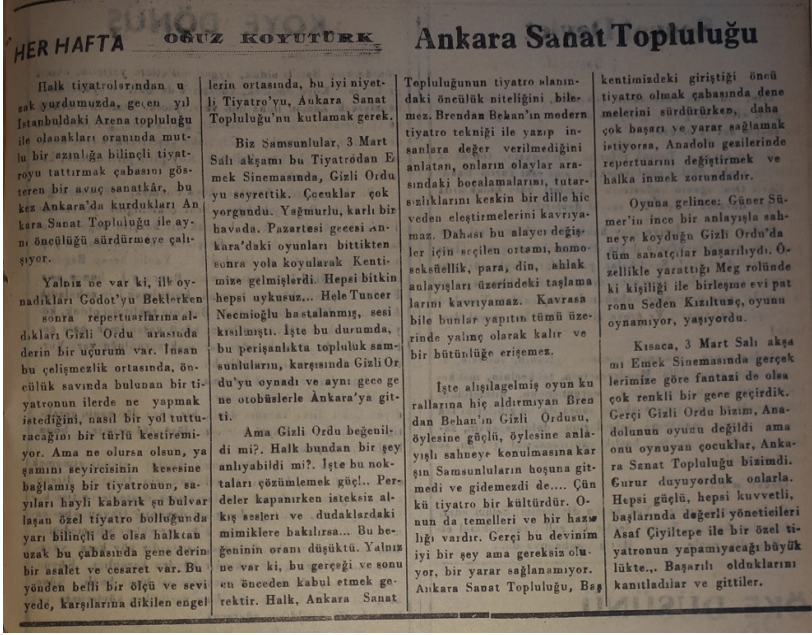
Çaltı, 8 Nisan 1963, s. 3.

3. EK*

Çaltı, 29 Nisan 1963, s. 2.

4. EK*

Çaltı, 16 Mart 1964, s. 3.